

ВІДГУК

офіційного опонента доктора юридичних наук, професора Заросила
Володимира Олексійовича – на дисертацію
Чернишова Дениса Вікторовича
«Адміністративно-правові засади пробації в Україні», подану на
здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю
12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право;
інформаційне право

1. Актуальність теми дисертації

Права і свободи громадян України є найвищою цінністю для держави. Відповідно, ці складові неможливо забезпечити без належного контролю за правопорядком та без державних гарантій забезпечення низького рівня злочинності в державі. Органи державної влади зобов'язані відновлювати порушені права та законні інтереси фізичних і юридичних осіб, а винних у вчиненні правопорушень притягувати до юридичної відповідальності з тією метою, щоб правопорушники шляхом справедливого і законного покарання ставали на шлях виправлення та були корисними для суспільства і не скоювали у майбутньому правопорушень.

Як показує статистика позбавлення волі є неефективним способом виправлення правопорушників, оскільки значна частина осіб, які відбували покарання в місцях позбавлення волі скоюють рецидивні злочини. Щоб запобігти цим факторам світова спільнота вже майже 200 років застосовує інститут пробації як інструмент виправлення правопорушників, які вперше здійснили злочин невеликої тяжкості. Більше ніж 90 % осіб, які відбули покарання без позбавлення волі шляхом застосування пробації стали на шлях виправлення і більше не скоювали повторних злочинів, що є досить високим показником.

В Україні даний інститут був запроваджений відносно недавно і у цій новій сфері публічного адміністрування існують чисельні неузгодженості,

нормативні та адміністративні прорахунки, у зв'язку з чим теорія адміністративно-правових засад пробації в Україні потребує удосконалення.

2. Ступінь обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

У процесі роботи використано систему методів наукового пізнання. Загальнофілософський метод діалектики та загальнонауковий метод системного аналізу дали змогу з'ясувати юридичну природу пробації як системи адміністративно-правового регулювання суспільних відносин, а в сукупності із ними аксіоматичний метод дозволив сформулювати дефініцію поняття «пробація» з наукової точки зору, переваги (привілеї) суб'єктів пробації в Україні перед особами, які знаходяться під вартою чи відбувають покарання у місцях позбавлення волі, подвійну юридичну природу досудової доповіді щодо суб'єкта пробації (підрозділи 1.1, 1.2, 2.2). Діалектичний метод допоміг виявити і описати принципи пробації (підрозділ 1.3). Метод класифікації дозволив систематизувати аналізовані юридичні інститути та упорядкувати елементи механізму правового регулювання пробації в Україні (підрозділи 1.1, 1.3, розділ 2). Метод узагальнення став у нагоді при з'ясуванні адміністративно-правового статусу органів пробації в Україні (підрозділ 2.1). Широкого застосовувались в дисертації логічні методи наукового пізнання. Так, метод дедукції дав можливість розкрити адміністративно-правовий статус суб'єктів пробації в Україні (підрозділ 1.2). Методи аналізу й синтезу застосовані майже у всіх підрозділах дисертації для узагальнення проаналізованої інформації (розділи 1-2, підрозділ 3.1). Метод індукції допоміг описати адміністративні процедури організації пробації в Україні (підрозділ 2.3). Формально-догматичний метод наукового пізнання використовувався для здійснення аналізу вітчизняного та зарубіжного законодавства (розділ 1, підрозділи 2.1, 2.3, 3.1). Логіко-семантичний метод наукового пізнання використано практично в усіх підрозділах дисертації для

систематизації наукових поглядів вчених (розділ 1, підрозділи 2.1, 2.2, 3.1, 3.2). Ефективність зарубіжного досвіду було виявлено за допомогою методів порівняльного права та порівняльного законодавства (підрозділ 3.1). Методи юридичного моделювання та правотворчості було використано під час формування пропозицій щодо вдосконалення законодавства у сфері пробації в Україні (підрозділ 3.2). Статистичний метод став у нагоді під час здійснення соціологічного опитування (додаток Б до дисертації).

Таким чином, аналіз змісту роботи Чернишова Д. В. «Адміністративно-правові засади пробації в Україні» свідчить про самостійну, завершену, аргументовану, комплексну роботу і дозволяє констатувати високий науково-теоретичний та прикладний рівень дослідження. Вдала структурна побудова дисертації свідчить про науково вивіреним та аргументований підхід до вирішення визначених завдань і досягнення мети дослідження.

3. Достовірність та наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна отриманих результатів аргументується тим, що дисертація є першим комплексним дослідженням адміністративно-правових засад пробації в Україні. У результаті здійсненого аналізу вироблено відповідну теорію, сформульовано низку наукових положень і висновків, запропонованих особисто здобувачем.

У роботі автором Чернишовим Д. В. уперше з'ясовано юридичну природу пробації, як систему ефективних чинників виправлення осіб, що вчинили правопорушення, але які не відбувають покарання в місцях позбавлення волі (без ізоляції їх від сім'ї, близьких і трудового колективу) з метою недопущення скоєння ними нових правопорушень

У дисертаційній роботі Чернишова Д. В. отримали подальшого розвитку наукові положення щодо принципів пробації в Україні, які базуються на психології і соціології права, теорії природного права, цінностях ЄС в аналізованій сфері, як відправних засад та фундаменту, на

основі якого органи пробації здійснюють свої повноваження та завдяки яким побудований та функціонує інститут пробації в Україні, здійснюється ефективно виправлення суб'єктів пробації, а також забезпечуються права осіб, які постраждали від злочинів

Отже, дисертація Чернишова Дениса Вікторовича на тему: «Адміністративно-правові засади пробації в Україні», подана на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук є абсолютно новим монографічним дослідженням, яке містить ґрунтовні наукові результати, що вирішують конкретні завдання в площині вітчизняної науки.

4. Наукова і практична цінність дисертації

Аналіз змісту роботи свідчить про самостійне, завершене, аргументоване, комплексне дослідження і дозволяє констатувати його високий науково-теоретичний та прикладний рівень. Вдала структурна побудова дисертації доводить науково вивірених та аргументований підхід до вирішення визначених завдань і досягнення мети дослідження. Висунуті й обґрунтовані дисертантом положення та рекомендації мають значну наукову цінність, оскільки в дисертації пропонуються нові шляхи вирішення важливого загальнодержавного завдання, реформування вітчизняного інституту пробації в Україні.

Кількість публікацій, обсяг, якість, повнота висвітлення результатів та розкриття змісту дисертації відповідає вимогам МОН України.

Публікації автора повною мірою висвітлюють основні наукові положення дисертації. Так, дисертантом Чернишовим Д. В. визначено, що адміністративно-правове регулювання пробації в Україні – це система засад та адміністративного інструментарію, що здійснюється публічною адміністрацією, покликана забезпечити переваги виправлення правопорушників шляхом застосування системи наглядових та соціально-виховних заходів до осіб не пов'язаних з позбавленням волі, що вчинили або

підозрюються у вчиненні злочину чи правопорушення, а також пред'явлення до суду інформації, що характеризує суб'єкта правопорушення.

У Чернишова Д. В. достатня кількість публікацій, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації у них він досить вдало досліджує актуальні питання адміністративно-правових засад пробації в Україні.

Загалом, можна вважати, що у висновках дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове розв'язання наукового завдання щодо адміністративно-правових засад пробації в Україні, формулювання обґрунтованих висновків та пропозицій удосконалення й приведення у відповідність до міжнародних стандартів вітчизняного адміністративного права.

Отже, дисертаційна робота «Адміністративно-правові засади пробації в Україні» завершується розгорнутими, науково та практично цінними висновками, які впливають зі змісту роботи. Дисертаційне дослідження виконано Чернишовим В. Д. самостійно, з використанням останніх досягнень науки адміністративного права.

Усі сформовані в ньому положення й висновки обґрунтовано на основі особистих досліджень автора, таким чином наукова і практична цінність дисертації «Адміністративно-правові засади пробації в Україні», є повністю обґрунтованою та доведеною, що позитивно впливає на розвиток науки та діяльності публічної адміністрації загалом.

5. Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Дисертаційне дослідження містить певні неузгодженості, на які слід зосередитись, зокрема:

1) На ст. 21 дисертаційної роботи автор зазначає що ним було проаналізовано ряд наукових праць вчених-адміністративістів з теми «Адміністративно-правові засади пробації в Україні» однак не зазначено чи виявив він розбіжності в їх працях.

2) У підрозділі 1.3 «Принципи пробації в Україні» дисертаційного дослідження висвітлюється принцип визначення статусу служб пробації, який на думку автора означає, що адміністративно-правовий статус служби пробації обов'язково повинен бути закріплений на законодавчому рівні та врегульовуватися виключно окремим законом.

Однак таке визначення не є досить вдалим та не розкриває повністю його сутність й потребує додаткового обґрунтування. Оскільки цей принцип автор вводить вперше та на нашу думку він не є основним принципом для інституту пробації.

3) На ст. 47 дисертаційного дослідження, автор зазначає, що суб'єкти пробації – це особи, щодо яких було застосовано санкції суду та здійснюються наглядові й соціально-виховні заходи; обвинувачені, щодо яких орган пробації готує досудову доповідь.

Однак, дане визначення не є досить точним, оскільки відповідно до Закону України «Про пробацію» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 13, ст.93) Суб'єктами пробації є: - обвинувачені, стосовно яких органом пробації готується досудова доповідь; - особи, засуджені до покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, громадських робіт, виправних робіт; - особи, яким покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк замінено покаранням у виді громадських робіт або виправних робіт; - особи, звільнені від відбування покарання з випробуванням; - звільнені від відбування покарання вагітні жінки і жінки, які мають дітей віком до трьох років; - особи, засуджені до обмеження волі, які направляються для відбування покарання до виправних центрів; - особи, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, стосовно яких вживаються заходи з підготовки їх до звільнення.

4) Потребує уточнення твердження «юридична категорія досудова доповідь має подвійну юридичну природу» (підрозділ 2.2 «Форми і методи

адміністративної діяльності публічної адміністрації у сфері пробації в Україні»).

Тому, хотілось би почути обґрунтування автора з приводу даного твердження.

5) У підрозділі 2.2 «Форми і методи адміністративної діяльності публічної адміністрації у сфері пробації в Україні» не було розкрито метод заохочення, хоча він має місце для застосування у діяльності будь-якого суб'єкта публічної адміністрації.

Проте, вищевказані зауваження вказують про широке та комплексне монографічне дослідження, яке розв'язує значне коло питань сучасної юриспруденції.

6. Висновки

Дисертаційне дослідження Чернишова Дениса Вікторовича на тему: «Адміністративно-правові засади пробації в Україні» за своєю актуальністю, новизною та обґрунтованістю одержаних результатів відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, що затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567.

Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених вимог МОН України.

Дисертаційна робота виконана вперше і поглиблює існуючі знання юридичної науки, а саме є суттєвим внеском до теорії адміністративного права і процесу. Дисертація є завершеною, самостійно підготовленою, кваліфікаційною, науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані та практично цінні результати, що вирішують важливе наукове завдання.

Підсумовуючи викладене, варто відзначити, що дисертаційне дослідження на тему «Адміністративно-правові засади пробації в Україні» є

самостійним, завершеним, комплексним монографічним дослідженням та має високий науково-теоретичний та прикладний рівень, а його автор – Чернишов Денис Вікторович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент – завідувач кафедри управління безпекою, правоохоронної та антикорупційної діяльності Міжрегіональної академії управління персоналом доктор юридичних наук, професор

Приватне акціонерне товариство
«Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна
Академія управління персоналом»
Власноручний підпис Заросило В.О.
СТВЕРДЖУЮ
Відділ управління персоналом
«___» _____ 20__ р.
Підпис Заросило В.О.

В. О. Заросило